Eduskunnan hallintovaliokunnalle 11.5.2020

Viite: HE 65/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle

Suomen Pakolaisapu ry:n lausunto: HE 65/2020 vp hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain väliaikaisesta muuttamisesta

Suomen Pakolaisapu kiittää mahdollisuudesta lausua koskien hallituksen esitystä eduskunnalle (HE 65/2020 vp) laiksi ulkomaalaislain väliaikaisesta muuttamisesta.

Lausumisajan rajoissa lausumme kunnioittavasti lyhyesti seuraavaa:

Väliaikaisen lainmuutoksen tavoitteena on mahdollistaa kansainvälistä suojelua hakeneiden työnteko aloilla, jotka kärsivät akuutista työvoimapulasta, johtuen COVID-19 pandemiasta. Pidämme hyvänä mahdollisuutta hyödyntää Suomessa oleskelevia, kansainvälistä suojelua hakeneita henkilöitä työvoimana kriittisillä aloilla poikkeusolojen vallitessa. Näemme, että turvapaikanhakijan oikeus ja mahdollisuus työskennellä odottaessaan viranomaispäätöstä edistää yksilön kotoutumista, hyvinvointia ja hyviä väestösuhteita.

Kuten hallituksen esityksessä todetaan, koskee väliaikainen lainmuutos hyvin rajattua joukkoa henkilöitä, jotka karenssiajan takia eivät saa työskennellä. Hallitus esittää, että väliaikaisen lain soveltamisen osalta edellytyksenä olisi, että turvapaikkahakemus on jätetty ennen esitetyn lain voimaantuloa. Hallitus esittää myös, että soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin ne, joiden työnteko-oikeus on lain voimaan tullessa päättynyt. Esityksessä arvioidaan väliaikaisen muutoksen koskevan noin 1000 henkilöä ja arviota lainmuutoksen työllisyysvaikutuksista on vaikea tehdä. Jotta turvapaikanhakijat olisivat lain nojalla yhdenvertaisessa asemassa ja väliaikaisen lain vaikutukset mahdollisimman suuret, olisi kannatettavaa, että lainmuutos koskisi kaikkia kansainvälistä suojelua hakevia henkilöitä riippumatta siitä, missä kohtaa hakemusprosessia he ovat. Useat rajaukset lainsoveltamiseen ja epäselvyydet siitä, ketä lainmuutos koskee, saattaa arviomme mukaan vaikuttaa lainmuutoksen tavoitteiden saavuttamiseen negatiivisesti. Selkeyden vuoksi ehdotamme, että lain soveltamiskäytännöissä ei tehtäisi yllä mainittuja rajauksia, vaan lainmuutos koskisi kaikkia maassa oleskelevia, kansainvälistä suojelua hakeneita henkilöitä.

Esityksen mukaan lainmuutos mahdollistaisi turvapaikanhakijoiden työskentelyn ilman oleskelulupaa maa-, metsä-, puutarha- ja kalatalouden tehtävissä. Jotta lainmuutoksen hyöty olisi mahdollisimman suuri, ehdotamme, että turvapaikanhakijat saisivat oikeuden työskennellä kaikilla huoltovarmuudelle kriittisillä aloilla ilman yllä mainittua rajausta tietyille aloille. Tällä tavoin turvapaikanhakijoiden potentiaalia ja yksilöiden osaamista voitaisiin hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti.

Moni turvapaikanhakija on halukas työskentelemään. Haluamme todeta, että lainmuutoksen lisäksi tarvitaan voimakkaita tiedotus- ja neuvontatoimenpiteitä, jotta työllisyysvaikutukset voidaan saavuttaa. Kannustamme hallitusta panostamaan Maahanmuuttoviraston palveluihin ja sujuvoittamaan turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeuden selvittämiseen liittyvää prosessia, esimerkiksi toimittamalla automaattisesti todistuksen työnteko-oikeudesta kaikille lainmuutokset myötä sen saaville. Turvapaikanhakijoiden työvoimapotentiaalin maksimaalisen hyödyn saamiseksi olisi Maahanmuuttoviraston ohjeistuksen kannustettava nykyistä vahvemmin työntekoon. Turvapaikanhakijoiden työskentelyyn liittyvää byrokratiaa on myös viime vuosina hankaloitettu merkittävästi tekemällä työnteko-oikeuden selvittämisestä maksullista.

Suomen Pakolaisapu
Elimäenkatu 15, 00510 Helsinki
www.pakolaisapu.fi
+358 9 696 2640

Ennen kaikkea myös poikkeusoloissa on keskeistä varmistua siitä, että kansainvälisen suojelun tarpeessa olevat tai muista humanitaarisista syistä suojelua tarvitsevat henkilöt saavat tarvitsemaansa suojelua.

Kunnioittavasti,

Suomen Pakolaisapu ry

Annu Lehtinen, toiminnanjohtaja

Lisätiedot:

Katja Mannerström, 044 7615 708, katja.mannerstrom@pakolaisapu.fi

Suomen Pakolaisapu

Suomen Pakolaisapu tukee pakolaisia ja siirtolaisia toimimaan aktiivisesti arjessa ja yhteiskunnassa. Pakolaisapu on kotoutumisen tuen, kansainvälisen pakolaistyön ja kehitysyhteistyön asiantuntija, jonka tärkeä tehtävä on edistää pakolaisten perusoikeuksia.

Pakolaisapu on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö. Järjestö on YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n yhteistyökumppani. Pakolaisapu on perustettu vuonna 1965. Pakolaisavulla on 21 jäsenjärjestöä ja yli 400 henkilöjäsentä.